

Силабус курсу

ФОРМУВАННЯ БАГАТОМОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ПОЛІЛІНГВАЛЬНОСТІ

Ступінь вищої освіти: доктор філософії (PhD)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта

Освітньо-наукова програма: «Середня освіта»

Кількість кредитів: 5

Рік підготовки, семестр: II, семестр II

Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна

Дні занять: згідно з розкладом занять

Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська, англійська

Керівник курсу:	Доктор педагогічних наук, професор Сокол Мар'яна Олегівна
Контактні телефони викладача:	
Е-mail викладачів:	sokol@tnpu.edu.ua
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/inozemnimovy/sokol-mar-yana-oleg-vna.php
Сторінка курсу в Moodle	http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/PhD/sylabusy-kursiv.php

Анотація дисципліни

Курс спрямовано на вивчення засад комунікативної лінгвістики й міжкультурної комунікації в аспекті формування багатомовної особистості: поняття комунікації та її різновиди; мовна особистість у комунікації (стиль спілкування, культура мовлення особистості як показник лінгвокультурологічної ідентичності, реєстр як категорія комунікації); дескриптори сформованості багатомовної особистості (мовна, комунікативна, лінгвокультурологічна і міжкультурна компетенції); методологічні підходи та інновації у викладанні іноземних мов й ефективного формування багатомовної особистості, – що формує уявлення аспірантів про процес формування багатомовної особистості в полілінгвальному середовищі; знання того, що сформованість мовної особистості корелює зі сформованістю мовної, комунікативної, лінгвокультурологічної і міжкультурної компетенцій мовця; знання комунікативних девіацій, їх природи й методики усунення, що ефективно застосовуватиметься під час безпосередньої професійної діяльності, сприятимуть подальшому фаховому удосконаленню на етапах підвищення кваліфікації; сприяє виробленню практичних умінь і навичок із: методики застосування методів, засобів навчання іноземних мов у закладах освіти; розроблення сучасних технологій навчання іноземних мов у закладах освіти; розроблення теоретико-методологічних засад міжмовної і міжкультурної комунікації.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Формування багатомовної особистості в умовах полілінгвальності» є вивчення засад комунікативної лінгвістики й міжкультурної комунікації в аспекті формування багатомовної особистості: поняття комунікації та її

різновиди; мовна особистість у комунікації (стиль спілкування, культура мовлення особистості як показник лінгвокультурологічної ідентичності, реєстр як категорія комунікації); дескриптори сформованості багатомовної особистості (мовна, комунікативна, лінгвокультурологічна і міжкультурна компетенції); методологічні підходи та інновації у викладанні іноземних мов й ефективного формування багатомовної особистості, – що формує уявлення аспірантів про процес формування багатомовної особистості в поліінгвальному середовищі; знання того, що сформованість мовної особистості корелює зі сформованістю мовної, комунікативної, лінгвокультурологічної і міжкультурної компетенцій мовця; знання комунікативних девіацій, їх природи й методики усунення, що ефективно застосовуватиметься під час безпосередньої професійної діяльності, сприятимуть подальшому фаховому удосконаленню на етапах підвищення кваліфікації; сприяє виробленню практичних умінь і навичок із: методики застосування методів, засобів навчання іноземних мов у закладах освіти; розроблення сучасних технологій навчання іноземних мов у закладах освіти; розроблення теоретико-методологічних засад міжмовної і міжкультурної комунікації.

Навчальний контент:

Години			Тема	Результати навчання	Завдання
л.	с.	са м. р			
Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади міжкультурної комунікації					
2	2	6	1. Поняття комунікації та її різновиди (одномовна, міжкультурна, крос-культурна). Перцептивний, інтерактивний та комунікативний дескриптори комунікації..	Знання поняттєво-категорійного апарату комунікативної лінгвістики і міжкультурної комунікації, методологічних засад навчання іноземних мов; структури мовної особистості.	Презентація, аналіз наукової термінології. Письмові роботи. Питання, обговорення
2	2	6	2. Вербальна і невербальна комунікації. Функції спілкування й комунікації. Моделі комунікації.	Знання вимог до мовної підготовки викладача закладу вищої освіти. Комунікативний паспорт учасників спілкування. Сучасний освітній полілінгвальний простір.	Питання, дискусія, Кейси
2		8	3. Прагматичні аспекти комунікації. Гендерні аспекти спілкування. Комунікативні інтенції. Стратегії	Знання характеристики складників комунікативного акту, головні компоненти комунікації: адресант, адресат, повідомлення, комунікативний шум, фільтри, зворотний зв'язок, контекст і	Презентації, ІНДЗ, тести

			мовленнєвого спілкування.	ситуація.	
2		8	4. Мовна особистість у комунікації. Культура мовлення особистості.	Знання стилю спілкування, комунікативно-стилістичних якостей мовлення: нормативність, правильність, точність, логічність, чистота, образність, доречність, етичність, багатство.	Презентації, ІНДЗ, тести

Змістовий модуль II. Характеристика особистості в умовах полілінгвальності.

2	2	6	5. Мовна й комунікативна, лінгвокультурологічна компетенції мовців.	Знання мовного коду, мовної картини світу, характеристики одномовної, бімовної й багатомовної особистості.	Питання, презентації, інтерактивні технології
2	2	6	6.. Міжкультурна компетенція мовців.	Поняття духовного, предметного коду культури. Культурно-мовний код у комунікації. Змішування кодів. Комунікативні девіації, їх сутність і природа.	Питання, презентації, інтерактивні технології
2	2	6	7. Переклад як вид мовного посередництва, засобу міжмовної і міжкультурної комунікації.	Аналізувати основні теорії мовних значень у теорії перекладу. Лінгвістична теорія перекладу. Теорія неперекладності, обґрунтування відносної перекладності. Особливості перекладу різних груп лексичних і фразеологічних одиниць.	Питання, презентації, інтерактивні технології
2	2	6	8. Сучасні методологічні підходи та інновації у викладанні іноземних мов й ефективного формування багатомовної особистості. Інформаційні технології навчання іноземних мов.	Диференційоване навчання іноземної мови. Актуальні питання методики навчання іноземних мов. Проблемне навчання іноземних мов: етапи і методи. Загальна характеристика інформаційних технологій навчання іноземних мов. Полілінгвальний гіперпростір і багатомовна особистість: навчання мов упродовж життя.	Питання, дискусії, інтерактивні технології

Формування програмних та фахових компетенцій:

Індекс в матриці	Програмні компетентності
	Загальні компетентності
ЗК2	Здатність до пошуку, систематизації, критичного осмислення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК4	Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій із дотриманням академічної доброчесності;
ЗК6	Здатність спілкуватися з науковою спільнотою українською та іноземною (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) мовами з метою презентації та обговорення результатів своєї наукової роботи в усній та письмовій формі; здійснювати міжкультурну комунікацію з питань, що стосуються сфери наукових чи експертних знань, працювати в міжнародному контексті, в інтернаціональних дослідницьких групах. Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях;
ЗК8	Здатність до саморозвитку (планування й вирішення задач власного професійного і особистісного зростання), наявність наукового світогляду, наполегливість у досягненні мети. ЗК 9. Здатність дотримуватись норм наукової етики, морально-етичних цінностей, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях і науково-педагогічній діяльності.
Фахові компетентності	
ФК1	Здобуття концептуальних знань у галузі середньої освіти, зокрема про основні парадигми, технології, розуміння теоретичних і практичних проблем, еволюційного шляху розвитку національної та світової методик викладання іноземних мов; розширення наукових знань про систему середньої освіти, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.
ФК3	Здатність використовувати профільні знання в галузі середньої освіти для аналізу науково-теоретичних досліджень та оцінки новітніх методів викладання іноземних мов в закладах освіти.
ФК4	Здатність оперувати класичними та новітніми методами викладання іноземних мов, реалізовувати діяльнісний і компетентнісний підходи на основі лінгводидактичних засад; виконувати роль агента змін, тьютора, едвайзера, коуча, фасилітатора, ментора у навчанні іноземних мов в освітньому процесі Нової української школи.
ФК5	Здатність здійснювати моніторинг проблем середньої освіти, систематизувати та інтерпретувати його результати.
ФК6	Здатність розв'язувати проблеми і завдання в освітній галузі на основі осмислення тенденцій розвитку, чинників впливу з використанням теоретичних та експериментальних методів.
ФК8	Здатність до реалізації процедур проєктування, організації та моніторингу педагогічних систем і технологій з урахуванням необхідних перетворень в освітній галузі з методики викладання іноземних мов (середня освіта), в діяльності науковців, управлінців і педагогів-практиків.
ФК9	Здатність оцінювати процес і результат виконаної роботи, розробляти та впроваджувати програми забезпечення якості методики викладання іноземних мов у середній освіті. Здатність до професійної рефлексії.
ФК12	Здатність вибудовувати конструктивну взаємодію з учнями/здобувачами, створювати сприятливий психологічний клімат в освітньому середовищі, формувати навички XXI століття.

Програмні результати навчання:

ПРН 1	На основі наукового світогляду аналізувати процеси, явища, інновації суспільного життя, освітнього процесу, академічного середовища; пов'язувати загальнофілософські й лінгвометодичні проблеми, вирішення завдань науково-дослідної, методичної, організаційної діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.
ПРН 2	Осмислити найновіші дослідження в галузі середньої освіти, розуміти теоретичні й практичні проблеми з методики викладання іноземних мов, впроваджувати передові практики у професійну діяльність.
ПРН 3	Уміти планувати, організовувати, проводити науково-теоретичне, навчально-методичне дослідження, доступно, аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах рідною та іноземними мовами, брати участь у наукових дискусіях.
ПРН 4	Використовувати сучасні концептуальні, методологічні знання в галузі середньої освіти, знати науково-теоретичні, практичні основи їх реалізації, сучасні підходи до методики викладання іноземних мов.
ПРН 5	Обирати методологію відповідно до об'єкту дослідження, запроваджувати сучасні методи наукових розвідок для розв'язання актуальних проблем і завдань у галузі середньої освіти.
ПРН 6	Уміти критично аналізувати історичні надбання, оцінювати й узагальнювати різні наукові погляди щодо методики викладання іноземних мов, формулювати й обґрунтовувати обрану наукову концепцію.
ПРН 7	Практикувати пошук, самостійний відбір та здатність застосовувати нормативно-правову, методичну документацію, що визначає роботу закладу освіти.
ПРН 12	Вміти викладати фахові дисципліни з іноземних мов у галузі середньої освіти відповідно до стандартів сучасної освіти; використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності, діагностики, контролю та оцінки її ефективності.
ПРН 13	Володіти здатністю прогнозувати результати власної професійної діяльності; демонструвати фаховість, інноваційність, високий рівень самостійності у прийнятті управлінських рішень.

Основні джерела

1. Абрамович С.Д., Чікарьова М.Ю. Мовленнєва комунікація : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 472 с.
2. Багатокультурність і освіта. Перспективи запровадження засад полікультурності в системі середньої освіти України. Аналітичний огляд та рекомендації / за ред. О. Гриценка. Київ : УЦКД, 2001. 96 с.
3. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : [підручник]. Київ : Академія, 2004. 344 с.
4. Гальчинський А.С. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні аспекти : наукове видання. Київ : Либідь, 2006. 312 с.
5. Голубовська І.О. Етнічні особливості мовних картин світу : монографія. Київ : Логос, 2004. 284 с.
6. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. українського видання д-р пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва]. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.

7. Кісь Роман. Мова, думка і культурна реальність (від Олександра Потебні до гіпотези мовного релятивізму). Львів : Літопис, 2002. 304 с.
8. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація : навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
9. Мартинова Р.Ю. Цілісна загальнодидактична модель змісту навчання іноземних мов. Київ : Вища школа, 2004. 456 с.
10. Махній М. Етноеволюція : науково-пізнавальні нариси. Київ. Blox.ua, 2009. 269 с.
11. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2003. 695 с.
12. Приходько А.М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с.
13. Рекомендації до концепції полікультурної освіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.culturalstudies.in.ua/knigi_3_d_1.php. – Заголовок з екрана.
14. Семенюк О.А., Паращук В.Ю. Основи теорії мовної комунікації : навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 240 с.
15. Слухай Н.В. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні : навчальний посібник. Київ, Вид-во КНУ ім. Т. Шевченка, 2011. 184 с.

Допоміжна

1. Андрієнко Т. П. Стратегії очуження й одомашнення в перекладі художнього дискурсу з англійської мови на українську : монографія. Київ, КиМУ, 2011. 264 с.
2. Антонюк Р. І. Світові тенденції змісту, форм і методів навчання та виховання дітей у поліетнічному суспільстві. Правова база. Проблеми освіти : науковий збірник / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. Київ, 2010. Вип. 64. 123 с. С. 3–8.
3. Бацевич Ф. С., Богданович Г. Ю. Українсько-російський словник міжкультурної комунікації. Саки : Фенікс, 2011. 284 с.
4. Бориско Н. Ф. Теоретичні основи створення навчально-методичних комплексів для мовної міжкультурної підготовки вчителів іноземних мов : автореф. дис. ... докт. пед. наук. Київ, 2000. 36 с.
5. Демецька В. В. Теорія адаптації в перекладі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : спец. 10.02.16 «Перекладознавство» Київ, 2008. 36 с.
6. Літературна мова у просторі національної культури / КНУТШ ; В. М. Русанівський, Л. А. Лисиченко, С. Я. Єрмоленко ; відп. ред. Л. І. Шевченко. Київ. ун-т, 2004. 135 с.
8. Мізін К. І. Компаративна фразеологія : монографія. Кременчук : ПП Шербатих О. В., 2007. 168 с.
9. Ольхович О. Основні концепції мультикультурної освіти у контексті підготовки вчителя іноземних мов. Наукові записки Тернопільського педагогічного університету. Серія : Педагогіка. 2009. No 2. С. 158–161

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. - К.: Ленвіт, 2003.- 273 с.
URL:<http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/286/Recomend.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Закон України Про повну загальну середню освіту: Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020. №31. 226 ст. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Ясна І. Soft skills: універсальні навички європейського рівня. Від 04. 03. 2015 р. URL: <https://studway.com.ua/soft-skills/>

4. Ewa M. Golonka. Technologies for Foreign Language Learning: a Review of Technology Types and their Effectiveness, 2012. URL : http://www.sinocall.org/pdf/Technologies_for_foreign-language.pdf
5. Mosquera I. Ideas to Bring Soft Skills into the English Classroom. URL : <https://www.teachingenglish.org.uk/blogs/ingrid-mosquera-gende/ideas-bringsoft-skills-english-classroom>
6. Timms A. The secret to Understanding Soft Skills. 5.09.2011. URL : <https://www.theguardian.com/money/2011/mar/05/secret-to-understanding-soft-skills>

Політика оцінювання

● **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

● **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише підготовки практичних завдань у процесі заняття. Заборонено оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства. За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання тощо.

● **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять як правило є обов'язковим компонентом навчання. За необхідності (віддаленість місця проживання чи роботи аспіранта) чи наявності об'єктивних причин (участь у програмі академічної мобільності чи конференції, міжнародне стажування, хвороба тощо) відвідування може відбуватись вибірково за погодженням із керівником курсу. Навчання магістрантів також здійснюється в он-лайн режимі на платформі Moodle. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та ІНДЗ. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно з графіком.

● **Політика оцінювання.** Враховуються бали поточного і модульного (60 балів), та підсумкового оцінювання (наприклад, екзамен не більше 40 балів). При цьому враховуються присутність на заняттях та активність студента під час занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдань. Студенти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю допускаються до екзамену.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4): опитування під час занять тести, завдання, обговорення ситуацій)	25
Модуль 2 – (теми 5-7) – усне і письмове опитування, тести, проблемні лекції, моделі, презентації	25
ІНДЗ – індивідуальна письмова робота	10
Екзамен – тести, завдання	40
Всього	100

Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль №1					Сума	Змістовий модуль № 2					Сума	ІНДЗ	Підсум-ковий контроль (екзамен)	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	За модуль 1	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	За модуль 2			
5	5	5	5	5	25	5	5	5	5	5	25	10	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Формат дисципліни

Змішаний (blended) - дисципліна має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання. Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання,

в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн консультування тощо.

До силабусу також готуються матеріали навчально-методичного забезпечення:

- навчальний контент (розширений план лекцій, презентації, відео);
- тематика та зміст практичних робіт, ІНДЗ;
- завдання для підсумкового контролю (тести);
- електронне навчання в системі Moodle.